

Provinciale Staten

Cluster	MOBGP	Behandeld	J. Koelstra
Faxnummer	043-3897684	Doorkiesnummer	043-3897614
Ons kenmerk	2008'21938	Uw kenmerk	
Bijlage(n)	1	Maastricht	10 juni 2008

Onderwerp

Onderzoek naar gratis openbaar vervoer voor minderjarige mbo-scholieren

Naar aanleiding van de door Provinciale Staten ingediende motie, is er onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van gratis openbaar vervoer voor minderjarige mbo-scholieren. Bij deze informeren wij u hierover.

Minderjarige mbo-scholieren komen momenteel niet in aanmerking voor een reiskostenvergoeding. Dit in tegenstelling tot hun meerderjarige studiegenoten in het middelbaar beroepsonderwijs en hun leeftijdsgenoten in het hoger en wetenschappelijk onderwijs die aanspraak maken op de Wet Studiefinanciering (WSF) en daarmee ook op een OV-studentenkaart. De reden dat niet is gekozen voor een OV-studentenkaart of een trajectkaart voor minderjarige mbo-scholieren, is hieronder weergegeven.

OV-studentenkaart

Minderjarige studenten in het hoger en wetenschappelijk onderwijs kunnen aanspraak maken op studiefinanciering, inclusief een OV-studentenkaart. Minderjarige mbo-scholieren kunnen hierop geen aanspraak maken. De achtergrond van dit onderscheid is als volgt: Bij de totstandkoming van de Wet op de studiefinanciering in 1986 is onderscheid gemaakt tussen studenten onder en boven de 18 jaar. Vanaf 18 jaar worden studenten beschouwd als meerderjarig en vallen ze onder de WSF. Een OV-studentenkaart wordt uitsluitend verstrekt aan degene die aanspraak heeft op studiefinanciering in de zin van de wet. Dit beleid leverde vooral voor minderjarige studenten in het hoger onderwijs veel problemen op. Relatief veel opleidingen in het hoger en wetenschappelijk onderwijs zijn landelijk gespreid. De groep studenten in het hoger en wetenschappelijk onderwijs die ver moet reizen naar hun onderwijsinstelling is dan ook behoorlijk groot. Omdat de groep studenten in het hoger onderwijs jonger dan 18 jaar relatief klein is (circa 2,5%), is voor deze beperkte groep studenten een uitzondering gemaakt.

080604-0244

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 (0)43 389 99 99
Fax + 31 (0)43 361 80 99
www.limburg.nl

Bankrekening
Rabobank
13.25.75.728
Let op: gewijzigd per
01/02/2008

Bereikbaar via:
Lijn 1 (richting De Heeg)
Lijn 3 (richting Heugem)
Lijn 53 (richting Gulpen)
Lijn 57 (richting Gulpen)

In de beroepsopleidende leerweg is dit precies tegenovergesteld; de groep deelnemers die jonger is dan 18 jaar is groot (circa 35%) en de groep die ver moet reizen is relatief beperkt. Om deze reden is er voor deze groep gekozen om de leeftijdsgrens te handhaven.

Op 1 april jl. heeft staatssecretaris Marja van Bijsterveldt van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangegeven dat er momenteel niet genoeg geld beschikbaar is om minderjarige mbo-scholieren een ov-jaarkaart te geven.

Trajectkaart

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om minderjarige scholieren in het mbo een trajectkaart aan te bieden. De reden dat niet is gekozen voor een landelijke invoering van een trajectkaart voor deze groep scholieren, is omdat hiervoor een uitgebreide registratie nodig is van gegevens van scholieren, opleidingen en instellingen. Deze registratie blijkt moeilijk op te bouwen en te beheren. Met betrekking tot het registreren van instellingen dient bijvoorbeeld te worden bedacht dat een onderwijsinstelling regelmatig op meerdere locaties in een stad of regio is gevestigd. Gezien deze complexe administratie en de hoge uitvoeringskosten is deze registratie niet haalbaar gebleken.

Vergoedingen en kosten in het middelbaar, middelbaar beroeps-, hoger en wetenschappelijk onderwijs

In zowel het voortgezet, middelbaar beroeps- als in het hoger en wetenschappelijk onderwijs, kan men aanspraak maken op een tegemoetkoming in de school- en/of studiekosten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in een basisbedrag dat voor iedereen beschikbaar is en een bedrag dat afhankelijk is van het inkomen van de ouders. Men komt in aanmerking voor een volledige vergoeding indien het inkomen van de ouders in 2005 lager is dan € 30.430,00. Als men meer verdient dan dit bedrag kan men in aanmerking komen voor een gedeeltelijke tegemoetkoming. Ouders met minderjarige scholieren in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs hebben tevens recht op kinderbijslag.

		Les- / collegegeld	stufi / tegemoetkoming	OV-studentenkaart	Kinderbijslag	
voortgezet onderwijs	18-	-	+	-	+	Meerderjarige studenten in het mbo en alle studenten in het hoger en wetenschappelijk onderwijs moeten jaarlijks les- of collegegeld betalen. Scholieren in het voortgezet onderwijs hoeven dat niet, evenals minderjarige scholieren in het mbo.
	18+	-	+	-	-	
mbo (bol)	18-	-	+	-	+	Meerderjarige mbo'ers en studenten in het hoger en wetenschappelijk onderwijs kunnen aanspraak maken op studiefinanciering en daarmee ook op een OV-studentenkaart.
	18+	+	+	+	-	
hbo / wo	18-	+	+	+	-	Hiernaast zijn deze vergoedingen en kosten schematisch weergegeven. De bedragen verschillen per schooltype en per leeftijd.
	18+	+	+	+	-	

In bijlage 1 zijn in tabel A de basisbedragen weergegeven en in tabel B de maximale bedragen waar men aanspraak op kan maken indien ouders een inkomen hebben tot € 30.430,00. Tussen deze twee uitersten kunnen de bedragen, afhankelijk van het inkomen, variëren.

Tegemoetkoming in de reiskosten

Ondanks dat minderjarige mbo-scholieren niet in aanmerking komen voor een OV-studentenkaart of een trajectkaart, is het mogelijk om een tegemoetkoming in de reiskosten te krijgen:

- In de Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Schoolkosten (WTOS) is rekening gehouden met de reiskosten. Bij de invoering van de WTOS in 2001 is een bedrag van € 110,00 per jaar aan de normvergoeding toegevoegd in verband met de hoge reiskosten. De groep mbo-scholieren die niet reist houdt hieraan over, voor de groep die beperkt reist is dit genoeg.
- Minderjarige mbo-scholieren kunnen gebruik maken van een korting van 34% op abonnementen van het stads- en streekvervoer. Dit is het standaard reductietarief dat geldt voor 4- tot en met 18-jarigen en senioren van 65 jaar en ouder.
- Het Arcus College heeft een contract afgesloten met de NS waarbij korting kan worden gekregen bij het afsluiten van een trajectkaart.
- Bij de opheffing van het Provinciaal Studiefonds in april 2001, is aan de drie Regionale Opleidingscentra en aan het Agrarisch Opleidingscentrum tezamen € 181.512,00 toegezegd. Dit geld is ingezet om een tegemoetkoming in de reiskosten te kunnen verstrekken voor scholieren die de reislasten niet kunnen dragen. Om in aanmerking te komen voor een bijdrage, moet worden voldaan aan de volgende voorwaarde:
 - * deelnemers zijn jonger dan 18 jaar;
 - * deelnemer volgt een beroepsopleidende leerweg;
 - * de ouders hebben recht op een volledige tegemoetkoming via de WTOS;
 - * de reisafstand is minstens 7 zones.De ROC's dragen (middels het Provinciaal Studiefonds) voor de helft bij aan de reiskosten van hun minderjarige mbo-scholieren.

Proeven 'gratis' OV

Het vierde kabinet Balkenende heeft afgesproken dat er in het stads- en streekvervoer ruimte is voor experimenten met verschillende tarieven. Hieronder valt ook 'gratis OV' voor specifieke doelgroepen. Gratis openbaar vervoer proeven worden ingezet omdat het milieu erbij gebaat is en het draagt bij aan een betere mobiliteit. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat houdt zich daarom momenteel bezig met drie vormen van gratis openbaar vervoer: gratis OV bij groot onderhoud, gratis OV voor forenzen en gratis OV voor 65-plussers in de daluren. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft verder geld beschikbaar om te experimenteren om mensen te verleiden meer gebruik te maken van het openbaar vervoer.

Evaluatie

De proeven met 'gratis OV' die in de afgelopen maanden zijn gehouden, worden momenteel geëvalueerd. Voorlopige uitkomsten wijzen erop dat gratis OV voor grote groepen als generieke maatregel niet kosteneffectief zijn en vaak zijn er hoge dervingkosten aan verbonden. Tevens blijkt uit de evaluaties dat niet iedereen gratis OV nodig heeft. Vaak wordt het gemak en de beschikbaarheid van het openbaar vervoer belangrijker geacht dan de prijs.

Uit de evaluatie van de proeven blijkt ook dat de doelen die worden gesteld bij een proef, vaak erg algemeen van aard zijn. De gewenste resultaten worden niet SMART geformuleerd waardoor het moeilijk te beoordelen is of een proef geslaagd is of niet. Het bieden van gratis openbaar vervoer is geen doel op zich, maar een middel om een bepaald doel te bereiken.

Uitgangspunten gratis OV voor minderjarige mbo-scholieren voor het schooljaar 2008 - 2009

Om een inschatting te kunnen maken van de kosten voor gratis openbaar vervoer voor minderjarige mbo-scholieren voor het schooljaar 2008 - 2009, is uitgegaan van onderstaande punten. Deze zijn samengesteld uit gegevens van het CBS, de ROC's, Informatie Beheer Groep en diverse onderzoeken naar vervoerwijzen en reiskosten in het middelbaar beroepsonderwijs.

Er wordt voor het berekenen van de kosten van gratis openbaar vervoer onderscheid gemaakt in een minimum- en een maximumvariant:

- Minimumvariant : scholier woont in en buiten Limburg en bezoekt een mbo in Limburg.
- Maximumvariant : scholier woont in Limburg en bezoekt een mbo in en buiten Limburg.

	<i>Minimumvariant</i>	<i>Maximumvariant</i>	<i>Toelichting</i>
<i>Scholieren</i>			
aantal mbo'ers	21.956	24.449	toename van 2,8% t.o.v. voorgaand jaar.
aantal mbo'ers < 18 jaar	7.685	8.557	35% van het totaal aantal mbo'ers
woont op maximaal 10 km van school	4.611	5.134	60% van het aantal mbo'ers < 18 jaar
woont tussen de 10 en 20 km van school	2.075	2.310	27 % van het aantal mbo'ers < 18 jaar
woont meer dan 20 km van school	999	1.112	13% van het aantal mbo'ers < 18 jaar
maakt gebruik van het OV	4.995	5.562	65% van het aantal mbo'ers < 18 jaar
aantal toekenningen Provinciaal Studiefonds	231	257	3% van het aantal mbo'ers < 18 jaar
<i>Inkomen ouders tot 30.000 euro bruto per jaar</i>			
woont op maximaal 10 km van school	2.843	3.166	37% van alle huishoudens
woont tussen de 10 en 20 km van school	1.706	1.900	60% van het aantal mbo'ers < 18 jaar
woont meer dan 20 km van school	768	855	27 % van het aantal mbo'ers < 18 jaar
	370	412	13% van het aantal mbo'ers < 18 jaar
<i>Reiskosten (per jaar)</i>			
Gemiddelde reiskosten Provinciaal Studiefonds	€ 206,18	toename van 3% t.o.v. voorgaand jaar (verdeling mbo-scholier - Provincie: 50:50)	
Gemiddelde reiskosten onderzoek OCW	€ 1.032,00	voor alle mbo'ers < 18 jaar	
OV-jaarkaart	€ 3.677,00	onbeperkt reizen met <u>trein</u> en <u>bus</u> , alle dagen van de week	
NS-jaarkaart	€ 3.283,00	onbeperkt reizen met <u>trein</u> , alle dagen van de week	
Netkaart	€ 1.461,50	onbeperkt reizen met <u>bus</u> , alle dagen van de week	

Vervolg Reiskosten (per jaar)

Trajectkaart bus

tot 10 km	€ 417,50	2-stermaandabonnement
tot 20 km	€ 1.232,00	6-stermaandabonnement
vanaf 50 km	€ 1.461,50	netkaart

Trajectkaart trein

tot 10 km	€ 612,00	10 tariefeenheden
tot 20 km	€ 1.051,00	20 tariefeenheden
vanaf 50 km	€ 2.355,00	50 tariefeenheden

jaarabonnement NS incl. stads- en streekvervoer

1 zone	€ 280,00	komt bovenop jaartrajectabonnement NS
2 zones	€ 405,00	komt bovenop jaartrajectabonnement NS

Kosten experiment gratis OV voor minderjarige mbo-scholieren

Om een inschatting te maken van de kosten voor gratis openbaar vervoer voor minderjarige mbo-scholieren, zijn voor onderstaande opties de kosten van gratis openbaar vervoer op een rij gezet:

- voortzetten bijdrage van de provincie Limburg op basis van dezelfde voorwaarden;
- een trajectkaart (trein, bus of een combinatie daarvan);
- een vergoeding van de reiskosten;
- een jaarkaart (trein, bus of een combinatie daarvan).

Bij de inschatting van de kosten van gratis openbaar vervoer voor minderjarige mbo-scholieren, is een onderscheid gemaakt tussen een reisvergoeding voor alle minderjarige mbo-scholieren en een reisvergoeding voor minderjarige mbo-scholieren waarvan de ouders een **volledige** tegemoetkoming WTOS hebben. Tevens wordt voor beide groepen een minimum- en een maximumvariant gegeven. De minimumvariant gaat uit van het aantal scholieren dat **in** en **buiten** Limburg woont en een mbo-opleiding **in** Limburg volgt. De maximumvariant gaat uit van het aantal scholieren dat **in** Limburg woont en een mbo-opleiding **in** en **buiten** Limburg volgt.

Voortzetten Provinciaal Studiefonds

Voorwaarden:	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>
* beroepsopleidende leerweg	€ 47.627,58	€ 52.988,26
* jonger dan 18 jaar		
* recht op volledige tegemoetkoming WTOS		
* tenminste 4-ster abonnement		

Trajectkaart

	Iedereen		Volledige tegemoetkoming WTOS	
	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>
Bus	€ 5.941.531,00	€ 6.614.553,00	€ 2.198.370,72	€ 2.221.879,22
Trein	€ 7.355.402,00	€ 8.188.578,00	€ 2.721.522,86	€ 3.030.328,06
Treinjaarabonnement incl. 1 zone	€ 9.507.202,00	10.584.258,00	€ 3.517.688,86	€ 3.916.833,26
Treinjaarabonnement incl. 2 zones	10.467.827,00	11.653.758,00	€ 3.873.120,11	€ 4.312.594,51

Vergoeding gemiddelde reiskosten

	Iedereen		Volledige tegemoetkoming WTOS	
	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>
Gemiddelde reiskosten	€ 7.930.920,00	€ 8.830.824,00	€ 2.934.440,40	€ 3.267.404,88

Onbeperkt gratis OV

	Iedereen		Volledige tegemoetkoming WTOS	
	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>
OV-jaarkaart (trein en bus)	€ 28.257.745,00	€ 31.464.089,00	€ 10.455.365,65	€ 11.641.712,93
NS-jaarkaart (trein)	€ 25.229.855,00	€ 28.092.631,00	€ 9.335.046,35	€ 10.394.273,47
Netkaart (bus)	€ 11.231.627,50	€ 12.506.055,50	€ 4.155.702,18	€ 4.627.240,54

Dervingskosten

Omdat reeds een groot deel van de minderjarige mbo-scholieren gebruik maakt van het openbaar vervoer, zal er bij gratis OV sprake zijn van hoge dervingkosten. Tussen de 60 en 70% van alle scholieren gaat reeds per openbaar vervoer naar school. De derving zal dus tussen de 60 en 70 procent liggen.

Perceptiekosten

De perceptiekosten voor gratis openbaar vervoer worden geschat op ongeveer 5% (ministerie van VROM) tot 15% ('Gratis' openbaar vervoer, Dr. Michel van Hulten). Deze kosten komen nog bovenop de kosten voor het gratis openbaar vervoer.

Gedeputeerde Staten van Limburg,

voorzitter

secretaris